

Subsidieregeling afbouw derogatie/behoud grasland

Beleidskeuzes uitgelegd

Onderbouwing doeltreffendheid, doelmatigheid en evaluatie (Art 3.1 Comptabiliteitswet)

1. Doel(en)	<p><u>Aanleiding</u> In de EU derogatiebeschikking die voor de periode 2022-2025 verleend is aan Nederland, is een afbouwpad opgenomen voor de derogatie. De derogatienorm wordt vanaf 2023 stapsgewijs verlaagd van 230/250 kg N per hectare naar 170kg N per hectare in 2026. Het afbouwpad van de derogatie zorgt ervoor dat derogatiedeelnemers minder dierlijke mest op hun bedrijf mogen gebruiken, extra mestafzetkosten hebben en mogelijk meer kunstmest gaan gebruiken. Risico bestaat dat een melkveehouder geen derogatie meer aanvraagt en ervoor kiest om grasland om te zetten in bouwland (bv. mais), waardoor het areaal grasland afneemt. Dit omzetten van grasland naar bouwland leidt tot een verslechtering van de waterkwaliteit.</p> <p><u>Doel</u> Zoals aangegeven is in de kamerbrief van 5 september 2022 over de stand van zaken derogatie van de Nitraatrichtlijn (kamerstuk 33037, nr. 450) wordt met de subsidieregeling behoud grasland (voorheen de transitietegemoetkomingsregeling) deelname aan derogatie gestimuleerd met als doel het behoud van het aandeel grasland op deze bedrijven opdat de waterkwaliteit in Nederland niet achteruitgaat. Daarnaast wordt met deze regeling voorzien in een tijdelijke tegemoetkoming in de extra kosten die deze bedrijven moeten maken door de versnelde afbouw van de derogatie.</p> <p>Het verbeteren van de waterkwaliteit is onderdeel van de benodigde verduurzamingstransitie en een randvoorwaarde om te voldoen aan de doelen van de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water.</p> <p>Met deze regeling worden bedrijven die in 2021 een derogatie hadden gestimuleerd om ook de komende jaren derogatie aan te vragen, omdat hiervoor de verplichting geldt dat 80% van het beschikbare areaal op een bedrijf grasland is. Hiermee wordt voorkomen dat grasland op deze bedrijven omgezet wordt in bouwland voor de teelt van uitspoelingsgevoelige gewassen.</p> <p>Daarnaast zullen bedrijven die geen derogatie meer aan kunnen vragen omdat al hun percelen gelegen zijn in een natura 2000 gebied of een grondwaterbeschermingsgebied, een tegemoetkoming aanvragen indien zij er voor zorg dragen dat 80 % van het beschikbare areaal op het bedrijf grasland is.</p> <p><u>Looptijd</u> De subsidieregeling behoud grasland (voorheen transitierегeling) heeft een looptijd van maximaal 3 jaar en loopt begin 2023 tot uiterlijk 31 december 2025.</p> <p><u>Overige mededelingen</u> Om ook na de afbouw van derogatie het areaal grasland in Nederland op peil te houden, wordt de komende periode tevens door LNV onderzocht op welke wijze, het behoud van grasland vanaf 2026 kan worden geborgd.</p>
2. Beleidsinstrument(en)	<p><u>Subsidie</u> Er is gekozen voor een subsidieregeling om bedrijven te stimuleren om tot 2026 derogatie aan te blijven vragen, zodat het areaal grasland op deze bedrijven behouden blijft, en deze bedrijven te ondersteunen bij de extra kosten die zij moeten</p>

	maken door de afbouw van derogatie.												
3. A Financiële gevolgen voor het Rijk	<p>De subsidieregeling zal gelden in de jaren 2023, 2024 en 2025. Voor deze regeling is door het kabinet € 130 miljoen inclusief uitvoeringskosten beschikbaar gesteld.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Huidig kasritme LNV begroting (in mln) *</th> </tr> <tr> <th>Jaar</th> <th>Uitgaven</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2023</td> <td>€ 23,7</td> </tr> <tr> <td>2024</td> <td>€ 52,6</td> </tr> <tr> <td>2025</td> <td>€ 53,7</td> </tr> <tr> <td>TOTAAL</td> <td>€ 130</td> </tr> </tbody> </table> <p>*) Het hierboven gepresenteerde kasritme staat nog niet vast. Dat komt omdat de regeling nog niet is uitgewerkt en de gevolgen van EU-derogatiebeschikking nog niet volledig in kaart zijn gebracht. Zo zullen er bijvoorbeeld per 1 januari 2023 nog extra verontreinigde gebieden aangewezen worden, waarvoor een lagere derogatienorm gaat gelden. Het aantal bedrijven en aantal hectares waarvoor dit geldt is op dit moment nog niet te kwantificeren.</p> <p>Het gepresenteerde kasritme wordt mogelijk bij Voorjaarsnota 2023 herzien.</p>	Huidig kasritme LNV begroting (in mln) *		Jaar	Uitgaven	2023	€ 23,7	2024	€ 52,6	2025	€ 53,7	TOTAAL	€ 130
Huidig kasritme LNV begroting (in mln) *													
Jaar	Uitgaven												
2023	€ 23,7												
2024	€ 52,6												
2025	€ 53,7												
TOTAAL	€ 130												
B. Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren	<p>De subsidieregeling behoud grasland heeft positieve gevolgen voor de landbouwbedrijven die in 2021 of 2022 een derogatie hadden. Met deze subsidie ontvangen deze bedrijven een tegemoetkoming voor de extra kosten die zij moeten maken in verband met de afbouw van derogatie. Dit betreft een forfaitaire vergoeding van twintig euro per tien kilogram stikstof uit dierlijke mest per hectare terugval in mestplaatsingsruimte. In de toelichting bij de regeling is uitgewerkt hoeveel subsidie deze bedrijven kunnen ontvangen (Stcrt. 2023, 6727).</p>												
4. Nagestreefde doeltreffendheid	<p>Door de tegemoetkoming worden bedrijven gestimuleerd om in de komende periode nog derogatie aan te vragen en daarmee te zorgen dat 80% van hun areaal bestaat uit grasland, zodat de waterkwaliteit in Nederland niet verder achteruitgaat. Bedrijven die geen derogatie kunnen aanvragen omdat al hun percelen gelegen zijn in een natura 2000 gebied of een grondwaterbeschermingsgebied worden gestimuleerd om hun areaal grasland te behouden door de eis te stellen dat 80% van hun areaal bestaat uit grasland.</p> <p>Daarnaast wordt met deze regeling voorzien in een tijdelijke tegemoetkoming in de extra kosten die derogatiedeelnemers moeten maken door afbouw van de derogatie. De regeling geeft hen enige tijd en ruimte om hun bedrijfsvoering aan te passen.</p>												
5. Nagestreefde doelmatigheid	<p>Deze regeling wordt door RVO uitgevoerd. RVO heeft de benodigde kennis en expertise van het uitvoeren van subsidies en is al langere tijd betrokken bij de uitvoering van het mestbeleid en het verstrekken van derogatievergunningen. Zo mogelijk wordt voor deze regeling aangesloten bij bestaande processen. Daarnaast is de concept- regeling afgestemd met verschillende sectorpartijen.</p>												

6. Evaluatieparagraaf

Gedurende de looptijd van de regeling zal tussentijdse monitoring plaatsvinden van het aantal bedrijven met bijbehorend graslandareaal dat deelneemt aan deze regeling. Indien blijkt dat deze regeling onvoldoende bedrijven stimuleert om deel te nemen aan derogatie en daardoor het areaal grasland afneemt dan dan kunnen er eventueel aanvullende maatregelen ontwikkeld worden die zien op het behoud van het areaal grasland.

Aan het einde van de looptijd wordt de inzet van middelen en doelbereik geëvalueerd.